Culture and is dated to the middle or the 2nd half of the 1st millennium A.D. Excavations also revealed remains of earlier settlements. Artefacts typical to the Mesolithic and Iron Age were found. At both sites remains of a cultural layer belonging to a manor or a village datable from the 2nd half of the 17th century to the 18th (19th?) century, was discovered.

GRABIJOLŲ (ŽEMAITIŠKIŲ) PILKAPYNAS II

Aleksiejus LUCHTANAS

2004 m. VU tęsė Grabijolų (Žemaitiškių) pilkapyno II tyrinėjimus (žr. *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 92–93; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 72; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 94). Ištirtas vienas perartas miško priešgaisrinės juostos pilkapis 4(69) pilkapyno R pakraštyje (iš viso 100 m^2), apaugusioje jaunomis pušaitėmis pievoje, po buvusio (sunykusio) dvaro langais. Pilkapio sampilas – apie 0,7 m aukščio ir iki 8 m skersmens, grioveliai visiškai užslinkę, o sampilas beveik jungiasi su greta esančių pilkapių sampilais. Akmenų vainikas išliko tik fragmentiškai, jis juosė apie 7–7,5 m skersmens smėlingą sampilą. Sampilo viršutinėje dalyje aptiktos dvi lipdyto puodo lygiu paviršiumi šukės bei pavienių degintų kaulų. Aptikti trys degintiniai kapai. Kapai 1 ir 3 buvo antriniai, įkasti į jau supiltą pilkapį. Kapas 2 seniausias – pirmasis šio pilkapio kapas. Jo duobė įrengta po sampilu, pirminiame žemės paviršiuje.

Degintinis kapas 1 neturėjo ryškesnės duobės, deginti kaulai paskleisti 25–45 cm gylyje, 85–90 cm skersmens plote, centrinėje sampilo dalyje. Iš viso surinkta 478 g suaugusio asmens degintinių kaulų. Įkapės: žalvario lašas, nuo ugnies deformuotas keturių apvijų žalvarinis įvijinis žiedas ir suspausto cilindro pavidalo molinis verpstukas rantytais šonais.

Degintinis kapas 2 išryškėjo 0,8 m gylyje. 100x60 cm dydžio duobė taisyklingo stačiakampio pavidalo, nežymiai užapvalintais kampais, pailga V–R kryptimi. Švarūs deginti kaulai ištisai dengė visą duobės plotą, jų surinkta 4112 g. Įkapės kompaktiškai gulėjo duobės Š pakraštyje. Apdegęs geležinis įmovinis ietigalis profiliuota plunksna gulėjo plunksna į V, šalia buvo siauraašmenis pentinis kirvis, po juo geležinis antskydis su būgninėje viršūnėje rituališkai prakalta stačiakampe skyle. Netoliese buvo padėtas geležinis įtveriamasis peilis. Likusios įkapės – geležinė ovali diržo sagtis rantytu lankeliu bei žalvarinis trijų apvijų įvijinis žiedas – surasti kapo centrinėje dalyje tarp degintų kaulų.

Degintinis kapas 3 buvo aptiktas pilkapio centre iš karto po velėna, nuimant kontrolinę juostą. Viršutinėje kapo dalyje smaigaliu į Š–V gulėjo apdegęs geležinis įmovinis ietigalis plokščia plunksna. Deginti kaulai buvo išbarstyti pailgo ovalo pavidalo plote 0,3–0,45 m gylyje. Iš viso surinkta 338 g suaugusio asmens kaulų. Sprendžiant pagal įkapes pilkapyje aptikti dviejų vyrų ir moters kapai, datuojami VI a.

GRABIJOLAI (ŽEMAITIŠKĖS) BARROW CEMETERY II

In 2004 in the eastern part of the Grabijolai (Žemaitiškės) (Vilnius district) barrow cemetery II one barrow No. 4(68) with a destroyed stone circle was excavated. Three cremation graves

with iron, bronze and clay artefacts were found in the central part of the barrow. In the female grave No. 1 a clay spindle-whorl and a bronze spiral ring were found. In the central grave an *iron shield boss, a battle-axe, a spearhead, a knife,* a B-shaped buckle and a bronze spiral ring were found. In the male grave No. 3 only an iron spearhead was found. The investigated barrow is typical to the Eastern Lithuanian Barrow Culture and *datable to the 6th century A.D.*

PADŪKŠTŲ PILKAPYNAS

Aleksiejus LUCHTANAS

2004 m. VU tyrinėjo naujai aptiktą Padūkštų (Elektrėnų sav.) pilkapyną. Šią kompaktišką 28 pilkapių grupę, esančią Neries regioniniame parke, Neries kairiajame krante, priešais dešiniajame krante esančią Karmazinų senovės gyvenvietę, nurodė Vievio girininkijos darbuotojai. Buvo tyrinėtas vienas pilkapis, kertamas miško kvartalinės linijos (per 120 m^2). Pilkapio V dalis ties kvartaline linija nustumta – nuarta iki įžemio. Sprendžiant pagal likusią medžiais apaugusią sampilo R pusę pilkapis buvo apie 0,8 m aukščio ir 6–7 m skersmens. Stambių akmenų vainiko fragmentas išlikęs tik pilkapio ŠR ketvirtyje. Sampilas iš smėlio, jame aptikta pavienių degintų kauliukų ir titnago ašmenėlis (mikrolitas). Tai vienintelis akmens amžiaus radinys pilkapyje. Iš viso pilkapyje aptikti trys degintiniai kapai, iš jų vienas smarkiai apardytas, jo dalis su sampilu nustumtas į Š nuo pilkapio ribų.

Degintinis kapas 1 mažiausiai apardytas. Dėmė su degintiniais kaulais pailga Š–P kryptimi, apie 1x0,4 m dydžio. Iš viso kape surinkta 1836 g suaugusio asmens degintinių kaulų. Įkapės – geležinis įmovinis ietigalis, įtveriamasis peilis ir ovali diržo sagtis.

Degintinis kapas 2 apardytas, buvęs sampilo Š pakraštyje. Kaulai išmėtyti kelių metrų plote, tarp jų surasta žalvarinė juostelė ir grandelė. Šioje vietoje surinkta 240 g degintinių suaugusio asmens kaulų. Likusi kapo dalis nustumta už sampilo ribų. Čia po miško samanomis 0,05 ir 0,04 m gylyje gulėjo geležinis siauraašmenis pentinis kirvis ir įtveriamasis peilis. Aplink maišytoje žemėje išsijota 208 g degintų kaulų.

Degintinis kapas 3 buvo 0,34 m gylyje, sampile, centrinėje pilkapio dalyje. Pailgo ovalo 0,8x0,25 m dydžio dėmėje surinkta 986 g degintinių suaugusio asmens kaulų. Tarp jų aptikta geležinė ovali diržo sagtis ir susilydęs žalvario gabaliukas. Tyrinėtas pilkapis supiltas pailgoje iškilumėlėje – kopoje. Aplink jį nebuvo griovelių, tik P–R ir R dalyje išryškėjo negilios duobės. Pilkapis datuojamas VI–VII a.

PADŪKŠTAI BARROW CEMETERY

In 2004 in the Padūkštai barrow cemetery (Elektrėnai district) one destroyed barrow with a stone circle was excavated. Cremation graves with small fragments of bronze ornaments and an iron spearhead, a knife, a battle-axe and buckles were found in the central part of the barrow. By their equipment the graves excavated are datable to the late 6th–7th century A.D.